Należytość pocztowa opłacona ryczałtem.

Ч. 4 (542). Неділя, дня 2. лютого 1930. Рік XII.

УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС

ОРГАН НАЦІОНАЛІСТИЧНОЇ ДУМКИ

Адреса Редакції і Адміністр. „УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС“ Перемишль, Побереже 1/І. Конто П. К. О. в Варшаві Nr. 142.807. Передплата в краю виносить 10 зол. річно 5·50 зол. ,піврічно 3 зол , чвертьрічно. В Чехії квартально 18 ч. к. Передплату з Чехословаччини складати на конто Адм. „Укр. Голосу“ в Zivnostenska Banka v Praze). Для Франції 60 фр. річно. для Америки 2½ дол. річно Рукописів Редакція не звертає, неоплачених писем не приймається.

Ціна примірника 25 Од[illegible] Рахунки платні і заскаржувані в Перемишлі, а замовляючий анонс вже тим самим без застережень годиться на це.

ТАРИФА ОГОЛОШЕННЯ: За текстом за 1 вірш міліметровий одношпальтовий (сторона має пять шпальт анонсових) 0·30 зол., для дрібних промисловців укр. інстит. 0·20 зол. Дрібні оголошенн. 0·15 зол. за слово, найменше дрібне оголош. 1 зол., для шукаючих праці подані безпосередно до Адміністр. по 0·15 зол. Оголошення в тексті 150% дорожші, на першій стороні 300% дорожші. Редактор приймає щодня від год. 11—1.

КРІВАВИЙ ХРЕСТ.

В 12-ту річницю бою під Крутами, дня 30. січня 1918 р.

Майже рівночасно з 12-тою річницею проголошення Самостійної Української Держави, святкуємо сумну, але теж і — радісну 12-ту річницю бою під Крутами. Крути, це місце, де найкращі сини України кровю і зелізом леґалізували проголошену кілька днів перед тим, українську державну самостійність; це місце, де гарячий порив палких юних душ, вперше поставив у правильну площину будівництво нашої державности, в площину завзятої, твердої, жертвенної боротьби з ворогом; Крути, це країугольний зруб нашої державної справи, твердо мурований — кровю власною і власними кістками.

Радісні але й страшні часи переживала тоді молода Українська Держава. Радісні тому, що здійснилась думка довгих поколінь про власну Державність. Страшні-ж вони тому, що в той-же час, спокон вічний ворог України, московсько-большевицька орда, мов голодна саранча сунула на Україну, руйнуючи й плюндруючи все на своїм шляху. Але ще більш страшні ті часи тому, що в обличу своєї великої історичної години, народ наш не доростав до висоти завдання. Та грізна хвиля вимагала, щоби при кермі нашої визвольної справи стояли цілі мужі; люде здібні велику державну раду радити та її в чинах здійснювати. Але не богато було в той час таких Українців, що здавалиб собі справу з величі і покликання години. Мало було таких, щоб вже тоді знали, що держави будується не мітинґами і розбещеною революційною фразою, не забавою з мотлохом пущеним на вулицю, але, що держави будується суспільною дисципліною, послухом, посвятою, жертвенністю, твердою нещадною силою, кровію і зелізом.

Це був страшний час, коли наша суспільність захлистувалась чадом всякого рода соціялізмів і пацифізмів; час, коли то нашу справу доціплювано до „експресного поїзду вселюдського поступу і гуманности“; час, коли то наша грушівщина вирішила, що воєн більше не буде і не повинно бути і почала розформовувати і по селах розганяти — самочинно зорґанізовані українські збройні дівізії.

В той час було у Київі около 20.000 старшин і маси мітинґуючої салдатні, мужва як дуби, але все це підкошене і розложене трійливим подихом московської революційної „свободи“. Якесь дивачне обезвладнення опанувало тих „висвободжених“ людей; вони не рушились і не зорґанізувались до чину, навіть тоді, коли в столицю вдарила трівожна вістка:

Муравйов йде з ордою на Київ!

Тільки одна молодь українська не мала жадних вагань. З поміж тих десятків тисяч озброєної маси, тільки наші київські діти знали силою інстикту, що в таку хвилину треба робити. Тільки оті хлопці, що не вміли навіть з крісом обходитись, знали, що обовязок хвилі зове всевладно, станути в обороні границь власної держави. Осьтак, протягом *двох днів* зорґанізувався студентський курінь, який складавсь зі студентів вищих шкіл Київа, з учнів вищих кляс ґімназійних і малого гуртка лікарських помічників.

Два тижні пізніще, по приспішенім закінченню курсу військової практичної науки, студенський курінь вирушив на фронт і затримався на ст. Крути.

27 січня, студентський курінь окопався по обі сторони залізничого шляху між ст. Крутами а Плісками. У ночі з 29 на 30 січня наступаючі москалі підійшли до самої передової лінії. Рано 30 січня, роспочато сильний обстріл. Роспочався завзятий бій, перший більший бій за час найновіщої московсько-української війни, святий крівавий хрест, яким українські діти, перші перед усіми, освячували Відродження Держави.

Згодом московсько-большевицька орда пішла густими кольонами в наступ на баґнети. 200 наших юних воїнів, без боєвого досвіду, але з душами лицарів, стримували наступ 5 тисяч москалів реґулярної армії. Переважна частина Москалів це були — балтійські матроси.

Помимо геройського спротиву нашої частини, ворог почав перемагати. Студенський курінь, поділившись на три ґрупи, почав відворот. Тяжкий був шлях відвороту; москалі окружили курінь щільно стиснутою підковою і коли курінь наблизився до ст. Крути, побачив, що вона теж занята — москалями. Це був початок кінця.

Тут вони зістали оточені ворогом і всі до одного посічені оскаженілими матросами. Друга частина почала відступати на село, де рівнож була оточена москалями і після короткого але заїлого рукопашного бою, ціла попала в полон. Здорових 27 студентів по довгих звірських знущаннях розстріляно, а 7 ранених відправили на лікування до Харкова. Тільки третя ґрупа в кількости 40 людей, що відступаючи трималась зелізничого шляху, обійшла ст. Крути і під сильним обстрілом ворога дібралася до свойого поїзду.

Пізніще, по звільненні України від московської орди в 1918 р. тлінні останки поляглих під Крутами перевезено до Київа і поховано на Аскольдовій Могилі.

Всі полонені були замучені в нелюдський спосіб. Вигляд викопаних трупів був сташний, вони настільки були знівечені, що богатьох таки не вдалось роспізнати.

200 молодих героїв лягло під Крутами, під Термопілями української збройної слави. В мітинґуючій столиці, дуже мало було таких, що вмівби поробити висновки з цього факту — що Україна проголосила себе — державою. 8000 орди Муравйова опанувало Київ, в якому були десятки тисяч вояцтва, велитенські запаси зброї й муніції, численна артилерія. Зброя лежала на землі. Але не було духа, щоб вмів її зі землі підняти. Коли большевики заняли Київ, вже першої ночі розстріляли 1000 старшин. Потім большевики йшли і як колись монголи, брали місто за містом, нищили хутір за хутором, без цього, щоби міста оті й хутори вміли обєднатись та зорґанізувати спротив. Народ ще не був Нацією.

Націю українську почали творити Герої під Крутами. Юні душі, „дурні діти“, яким в душах звеніла леґенда і наука історії:

Держави будується тільки кровю і зелізом!

Мірило здібности.

юм. Право молоді, це передовсім право починовости, це право стояти в передовій боєвій лінії, це право на штурмовий біг — все вперед! Право молоді, це *право на революцію*, право на виломлювання цілого світа із навіс, це право на нову творчість. Лиха, безвартісна ота молодь, яка чогось нового, свіжого не хоче, чогось кращого, як було перед нею.

Наша молодь завсігди йшла в першій боєвій лінії, завсігди своє *право молоді* оправдувала. Свого часу, вона перша сотворила боєву лінію українського народовецтва; зробила велику народню революцію ломлючи Бастилі галицького кацапства, заскорузлого русинства і жовточорного політичного опортунізму. Колиж народовецтво міцно вкопалось в здобуті позиції і на них згодом законсервувалось, коли згодом само-по-собі зробилось синонімом опортунізму, то це була молодь, що взялась до чергового штурмового бігу вперед, — осягаючи осьтак нові боєві позиції, вкопуючись на ідеольоґічній лінії *ідеї української державности.* В той час, коли постаріле народовецтво, так само в давній Австрії як і в Росії не зважилось в критичний воєнно-революційний час вийти поза окопи автономізмів і федералізмів, то це знова була наша молодь, студенти і навіть старші ґімназисти що йшли до Усусусів, С-С-ів і до українських армій, це була молодь, що перша перед усіми, боронила ґенеральну лінію української державности, вкопуючись на ній під Крутами, Мотовилівкою, Львовом...

З цеї лінії її покищо відкинуто. Перша атака не вдалась, здобути державність їй ще не пощастило. У відступаючу фаляиґу, уже з природи річи закралось деяке замішання, часова дезорієнтація. Затримуючи врештоюж поставлену ціль міцно перед очима, молодь мусить перед черговим наступом привести до ладу свої ряди, набрати трохи віддиху, усталити боєву тактику, сконцентрувати штурмові курені, обсадити фронтові крила.

Теперішня молодь мусить виправдати обовязуючі боєві традиції, виправдати своє *право молоді*. Молодь ота стоїть перед поставленим завданням — *перевести цілу революцію*. Наша революція, це революція *державотворча*, і в тім слові скривається цілий її зміст, уся її програма. В підставі цеї революції лежить *проблема двох фронтів*, зовнішного і внутрішнього, отжеж 1. проблема визволення від *зовнішного* ворога і 2. проблема нашої внутрішної здібности до сотворення, втримання і розбудови *власної* державности. Що, коли ми зломимо фронт зовнішніх спротивів але не будемо здібні опанувати фронту внутрішнього, коли не будемо здібні нашої держави фахово, адміністративно, мілітарно, економічно і др. поставити? Атжеж така ситуація істнувала перед 12 роками! Зовнішній ворог бортався знеможений власними революціями! Довкола валились цілі ворожі займанщицькі світи, три імперії запались в руїну, зброя на землі лежала. Але ми заломались не зі зовні, а з нутра, з власної державницької нездібности.

Мусимо проте вміти обсадити *оба* ті фронти. Перед молодю, а особливож перед студенством західноукраїнських земель стоять осьтак важкі орґанізаційні завдання. Мусимо виявити в першу чергу на обекті нас самих, *мірило нашої державотворчої здібности*. Мусимо виявити здібність і *вміння правити* і то передовсім — правити самі собою. Не може сконцентруватись в пізнійшу державну владу ота молодь, яка на протязі цілого ряду літ не є здібна сконцентруватись у власнім ідеольоґічнім, становім і професійнім осередку. Повне практичне здійснення *ідеї студентського автономізму* є першим мірилом державотворчої здібности молодого українського фронту.

В грудні 1929 р. повстав в наслідок Зїзду Делеґатів краевого студенства Центральний Студентський Комітет (Ц. С. К.). Аж до скликання Установчого Конґресу Західньоукраїнського Студенства, Ц. С. К. являється найвищою краєвою українською студентською владою. Перед Ц. С. К. стоїть цілий ряд поважних орґанізаційних, культурних, професійних і др. завдань. Якнайбільш творча здисціплінована співпраця найширших студентських кругів довкола свого проводу являється не тільки пекучим завданням години, але й взагалі, показчиком нашої державотворчої здібности. Ц. С. К. є — або принайменче повинен бути — одним з найважніщих чинників в орґанізації нашого внутрішнього боєвого фронту. Студенти мусять карно ставати на визначені ним позиції.

МІСЯЦЬ СВІТОВО-ПОЛІТИЧНИХ РІШЕНЬ.

Січневі конференції в Газі і Льондоні.

У великій світовій пресі панує гарний звичай, робити під кожен Новий Рік підсумки політичних розвитків з цілого минулого року — передовсім білянси політики міжнародньої.

Публіцисти, що залюбки роблять того рода річні політичні підсумки, були під конець минулого року в немалім клопоті. На запит: які великі світово-політичні рішення приніс 1929 рік? — трудно було відповісти. В 1929 р. ми бачили цілий ряд подій і розвитків, які згустились зрештою до чотирьох найбільш важних справ: 1. Американсько-анґлійське зближення, 2. Зміна курсу анґлійської кольоняльної політики, 3. Замирення поміж Папою а італійською державою і 4. Офензива Америки на поля світової політики і світові ринки. Довкола цих чотирьох вузлових точок, уґрупувались в близчім або дальшім звязку всі інші світово-політичні події. Одначе остаточні рішення впали лише в справі замирення Папи з італійською державою. Зрештоюж, цілий 1929 р. був часом, в якому властиві рішення у всіх інших порушених повище справах щолиш підготовлювались. Таким чином, якихнебудь означених білянсів не було можливо зробити. За теж січень, перший місяць нового року приніс зразу дві рішаючі великі світовополітичні конференції — в Газі і Льондоні — і цілий ряд конференції дрібніщих. Осьтак, на порівнюючи вузький відтинок часу втиснулось до вирішення все це, що у великій міжнародній політиці назрівало на протязі цілого минулого року і також літ попередніх.

Із чотирьох, названих тут вузлових справ світової політики розвинулось все інше, чим займається свідомість сучасної політичної людини.

Особливож що торкає европейського ґрунту, то в наслідок анґлійсько-американського порозуміння, система европейських політичних відносин з останніх літ підлягла основоположній зміні. Ця система полягала в минулих роках на тім, що Французи були в дуже тіснім звязку з Анґлійцями і заєдно йшли собі на руку. Французи підпирали Анґлійців в їх конкуренційнім змаганню з Америкою і большевиками. В заміну за це Анґлійці залишали в Европі Французам вільну руку і вони панували над Европою при допомозі цілковито підлеглих собі „союзників“: Польщі, Чехії, Румунії, Юґославії, Бельґії і інших дрібнійших (балтійських держав). Відколи одначе Анґлійці дійшли з Американцями до порозуміння, і взаїмно вирішили розброїтись на океанах, т. зн. відколи Анґлійці перестали потребувати французьких кораблів і підводних лодок для евентуальної війни з Америкою, від тоді давна анґлійсько-французька приязнь нагло — охолола. Крім цього анґл. робітничий уряд змінив свою політику відносно кольоній (Єгипет, Індії) і зі зменшенням анґлійського натиску на східні народи, зменшилась теж серед тих народів небезпека большевизму. Відбираючи своєю політикою згоди з кольоніями ґрунт для большевицької аґітації, Анґлійці перестають боятись самих таки большевиків і знова навязали з ними зносини. В свій час, Французи і всі їхні союзники були потрібні Анґлії для евентуальної війни з большевиками; тепер-же потреба утримувати і зброїти всі оті польські, румунські балтійські і др. армії стала менш пекуча.

Опущені Французи знайшлись разом з їхніми союзниками в свойого рода осамітненню. Вся їхня політика спиралась на приязні з Анґлійцями. Коли та приязнь почала хитатись вони пробували опертись найперше на Америку — але це їм не пощастило. Потім пробували погодитись з Італією, але Мусоліні зажадав рівноправности на середземнім Морі і уступок в кольоніях. На це Французи не пішли і їхні недавні тайні переговори розбились. Почуваючи, що без посторонної допомоги вони не будуть в стані втримати над Европою свого панования, рішились піти на т. зв. „плян Паневропи“, отже обєднання всіх европейських націй, одначе під протекторатом Франції та її союзників. Одним словом, Французи горячково шукають можливостей, щоби визволитись з політичного осамітнення.

Тимчасом не знаходять нічого і мусять крок за кроком відступати з тих позицій, що їх собі здобули у версальськім диктаті. Одначе що їх найбільше болить — це факт, що передовсім Німці поволі визволюються з ланцюхів цего диктату. Тут в гру знова входить Америка. Розгортаючи фронт своєї фінансової офензиви, вона всадила в Німеччину велитенські гроші і ціла Німеччина живе лише американськими кредитами. Це щоправда цілковито узалежнило Німців від Америки, але за те посилило їхні позиції супроти Французів. Так під натиском і проводом Америки, відбулись три великі репараційні конференції, в Парижі, минулого літа в Газі і від 3 до 21 січня ц. р. знова в Газі. На тих конференціях Німці постепенно осягнули те, що Французи звільнили окуповану Надренію, мусіли згодитись на знижку нім. контрибуцій, і мусіли зрештою погодитись, що колиб Німці репарації перестали платити, не сміють супроти них уживати репресій і насильства. Позбавлена політичної допомоги анґлійського союзника, Франція мусіла годитись на все, що їй в Газі подиктовано. Таким чином, за ціну щораз більшого економічного узалежнення збоку, Німці Америки щоразбільше визволюються політично в Европі. Це й є причиною цеї нагінки на Німців, що її помічуємо в останніх часах в польській пресі.

Таким чином, *конференція в Газі*, яка дала почин до переустрою Европи і повільної зміни системи французького панования і *конференція в Льондоні*, на якій анґлійсько-американське зближення має остаточно здійснитись у формі взаїмного розброєння — є полем тих рішень, що становитимуть на цілий ряд літ наперед, про політичну долю цілого світа. — *Порай.*

Листи зі Соловецького пекла.

Киміплінна, 29. грудня ст. стилю 1929.

До Редакції „Українського Голосу“ від селянина Борзенського повіту на Черниґівщині — Павла Василевича Андрієвського.

Хочу і я написати Вам, Дорогі Земляки про своє горе.

У мене було 8 десятин земельки, на якій я працював і господарив як міг, придбав і розвів собі хазяйство, коли тут прийшли московські большевики. В 1921 році наложив на мене московський гніт великий податок, а коли я не міг його дати, забрали у мене одну корову з телятем, потім знова взяли корову, 5 овечок, дві свині і снопи із клуні та одежу зі скрині. Потім саджали мене кілька разів у котузку, били нагаями та прикладами. У 1922 році забрали все остальне, а в 1923 році наложили знова невиносимий податок та позвали перед районовий суд у село Парфіівку. Тоді я не мав вже на чому працювати, не міг займатися хліборобством і осьтак прожив я у нужді до 1928 р. Як тут 21. січня 1928 р. приїхав у село суддя 13 участка плісецького району і судив мене при громаді. Присудили мені тоді 1. рік у ДОПР і конфіскацію усего майна. В ДОПР-і просидів я від 23. січня до 30. травня 1928 р. Вийшовши, проживав я злиденно до 10. квітня 1929 року на „волі“. Коли тут приїзджає з округа нашого Ніжина, ГПУ і арештує мене та ще одного із нашого села. З сусідного села Рожнівки забрали священика Івана Григоровича Тоцького, з села Фастівця арештували 3 селян (Матвія Кузьмовича Шкрябка, Миколу Василевича та Ониська Василевича Фурсів) і повезли нас у Ніжин. Там посадили нас у подвал, де ми пробули цілу добу. Потім взяли нас на допрос і обвиняли нас як буржуїв, що за релігію заступаємось. Посміялися там з нас і відправили нас у ДОПР, де ми просиділи 5 неділь. Потім відправили нас знова у подвал сидіти. Там сиділо нас чоловік 40. Подвал був 5 арш. довжиною, а 4 шириною. Їсти нічого не давали опріч холодної води та за свої гроші дозволяли купувати $1/2$ ф. хліба на добу. Спали ма на цементі. Підчас мойого сидження розстріляли 35 чоловік, майже самих салян і священиків. 21. серпня прочитали мені рішення „вищої наради“ ГПУ, яким засуджено мене на 4 роки у Соловецькі Острови, а 23. серпня мене туди відправлено.

Прибув я на Попів Остров 15. вересня, де мене гонили день і ніч на роботу, а потім відправили мене в Кем (город), де я пробув дві неділі. З відтіля відправили мене у Зашейку, що по Мурманській дорозі. Увесь тиждень, що я там пробув, гонили нас день і ніч, голих і босих на роботи, а восьмого дня відправили човнами в комадіровку, підчас якої ми двигали дерева, аршин 10 — 15 завдовжки, робили човна для нових командіровок. Підчас цеї командіровки в ночі 21. на 22. жовтня втекло 5 чоловік і одна жінка, а в ночі з 22. на 23. жовтня ще 7 чоловік.

Бігли ми 10 днів наче дикий звір серед ліса і скільки перетерпіли то один Бог знає.

Дуже важко жити тепер на нашій Україні.

Я покинув дома жінку, двоє діток нелітних та стару матір 80 років. Не знаю я чи є у них хоча кусок хліба, може комуністи вигнали їх уже з хати.

Погибне наша Україна якщо не підем всі дружно на Її оборону.

З тим кінчу і спасибіг Вам за Ваше добре серце Дорогі Земляки.

Петро Василевич Андрієвський.

Киміплінна, 29. грудня ст. стилю 1929.

До Редакції „Українського Голосу“ від селянина Могилівського повіту, Могулівської ґубернії — Петра Ісааковича Дюкетова.

Хочу і я, як Українець написати до Вас про те, як ми селяне караємося під большевицьким гнітом.

Я, вище названий. Дюкетов, займався хліборобством, но гніт большевицький наложив на селянську шию такий тягар, якого ніяк не можна винести.

І для облегчення свойого життя богато селян кінчить самогубством, а інші, бажаючи ще пожити, — очікують тих щасливих днів, коли загориться по всій нашій землі такий вогонь, який випалить не тільки самих комуністів, але й усе комуністичне коріння. Ці селяне терплять по тюмах, на каторжних роботах і виносять неймовірні муки.

Прожив я на свойому господарстві сяк так до 1924 року. При кінці цего року довелось мені зазнати тюремного життя. Коли розвелась по всіх селах комуністична зараза, а у всіх установах позанімали місця комуністи і „комсомольці“, — тоді прийшла біда на селянську голову. З праці селян стали жити всякі дармоїди, московська влада стала стягати з селян непосильні податки.

На мене наложили такий податок, що я не міг його зразу заплатити, а заплатив лише половину. Тоді прийшла волосна міліція та 5 комсомольців, забрали послідну корову і вивели її на село продавати. Та коли в селі її не хотіли купити, привели її назад до мене, а за те забрали у мене всю верхню мою і жінчину одіж, подушки, тощо. За це я полаявся з міліцією і комсомольцями. Відходячи, міліція погрозила мені, що знищить усе моє господарство. І справді знищила не лиш моє господарство, але і моє здоровля.

12. червня 1925 р. праїхала міліція до сусіднього села, що 4. кільометри від нашого, була там обстріляна і розбіглась. 20. червня приїзджає до мене до дому міліція і каже, щоби я пригадав собі ту лайку з 1924 р. Я ще не встиг слова сказати, як мене арештували і відправили у районну міліцію під стражу і тілесну кару, після чого у мене цілий місяць ішла кров з рота і з носа.

Місяць пізніще відправили мене у могилівську ґубернську тюрму. У цій тюрмі просидів я до 27 сепня 1927 року. Того дня мене звільнили і я назад занявся роботою на своїм господарстві. Але не довго прийшлось пожити на „волі.“ Дня 20. червня 1929 року приїхала міліція, завезла мене до могилівського ГПУ, а відтіля, без ніякого слідства, постановлено вислати мене адміністративним порядком на три роки червоної соловецької каторги.

Тепер скажу, що усе селянство стогне під пятою комунізму, а усі селянські стони і благання заглушує червоний комуністичний терор і коли селяне звертаються до комуністів з просьбою чи зажаленням, то ҐПУ дає відповідь з рушниць і посилає тюремні благодати.

Відношення селян до комунізму є вороже, а також і безпартійні робітники очікують лише малої іскри, щоби запалити огонь повстання проти совітської влади. Самим-же селянам зачинати боротьбу проти озброєних комуністів — не має можливости.

За час, коли я находився в тюрмі, розстріляно в могилівській тюрмі 32 чоловіків і 3 жінки, з чого 8 чоловік належали до політичних орґанізацій, а останні це уголовні. Но тепер, т. є. в 1929 році, находиться в могилівській тюрмі біля 1200 чоловік, в чому дві треті селян, священики, студенти, бувші старшини і т. д.

Листа закінчую короткими словами вдячности до Вас за те, що не забуваєте бідних, поневолених селян могилівської ґуберні. Також шлю Вам всім свій горячий привіт і бажаю Вам від Господа Бога доброго здоровля і успіху у Ваших ділах для освободження усієї України враз з Могилівщиною від нещасного ярма комунізму. Я не пожалію і свойого життя, щоби лиш спасти Її від московських комуністів. — *Петро Ісаакович Дюкетов.*

Теорія і практика Паліївщини.

Відколи „Український Голос“ станув на ґрунті ідеї української націоналістичної орґанізованости, пан посол Дмитро Паліїв послідовно атакує у своїй пресі нову лінію і нову редакцію У. Г. Справа і потреба української націоналістичної орґанізованости п. Паліїву невигідна. Тотеж вживає всіляких засобів, щоби її „компромітувати“ і поборювати. Деякі зі „засобів“ цеї боротьби, до якої він нас своїми нападами на У. Г. примусив, хочемо в дальшому освітлити. Бо зовсім щось одне голосить в тому відношенню п. посол в теорії, а зовсім щось друге робить на практиці.

В своїй терорії, пан посол стає на ґрунт — що так скажемо, — моральної санації західньоукраїнських відносин. „Стокрилою птахою“ назвав він недавно в „Новім Часі“ галицьку руїнницьку сплетню і всяку свідомо ширену неправду. Нарікає він і попросту до хрестоносного походу накликає громадянство, проти сплетні, кирині, обмови, неправди, інтриґанства і громадської нельояльности. Так в теорії.

Інакше в своїй практиці. Прийшовши до переконання, що в силу якихосьто причин, справа української націоналістичної орґанізованости йому невигідна, цілу свою „кампанію“ проти У. Г. побудував якраз на неправедности і неправді, на фальшивім представленню річей, на наявній нельояльности і власній злій волі. І на всяку „схватку“ пан посол собі дозволює, — якщо вона, на його думку, веде до ціли. Ось декілька прикладів:

В своїй теорії, пан посол ломить залюбки копії за українську молодь, беручи наприклад недавно в оборону оте наше студенство, яке колись студіювало на нелеґальних Українських Високих Школах і яке в наслідок заломання бойкоту потратило цінні роки. Колись — але це було *колись* і більше не вернеться — п. Паліїв сам стояв в проводі молоді і цего студентства У. В. Ш; тоді молодь ще дивилась на його і вірила в його. Tempi passati!.. В теорії пан посол признає в редакційній енунціяції повну рацію наприклад виводам п. Івана Витвицького, що ті наші слухачі У. В. Ш. повинні бути допускані на перше місце в суспільности, а не оті, які бойкот ломали, які спокійно кінчили польські університети і нині — відтискають на задній плян усіх тих, що до кінця витримували на позиції самостійности краєвого українського високого шкільництва. (Дивись: Новий Час, Ч. 3 з 1930 р. Стаття п. з. „Sen o szpadzie i sen o chlebie“).

А в дійсности? Коли пану послові треба було чимось „вдарити“ по націоналістичнім У. Г. він не завагався ані на хвилину послуговуватись „зброєю“, яку йому услужно подали, якраз оті, що перші ломали високошкільний бойкот і нині повтискались в передові громадські позиції. Мова тут про славнозвісне віче одної частини перемиської молоді, яке в звязку з невдатним протикацапськими перемиськими „демонстраціями“, винесло „резолюції“ осуджуючі У. Г. і котрі то „резолюції“ пан посол поспішно помістив (в товаристві з „Ділом“) в різдвянім числі Нового Часу. Одначе дійсність є та, що одним з ініціяторів і вожаків цего віча яке зважилось осуджувати У. Г. — був напр. п. Чубинський добродій, який свого часу зломав бойкот, потім навіть не був ласкав знизитись до експіяції, скінчив спокійно польський університет, нині сидить на забезпеченій посаді і є — головою управи перемиського студентського товариства „Молода Громада“ (до речі, бойкотованого націоналістами) — а нині має великий голос серед тутешнього громадянства.

„Резолюціями“ того рода людців „Новий Час“ пробує „бити“ У. Г. і націоналістів. В одній зі своїх енунціяцій звернутих проти У. Г. і проти „псевдореформаторів“ п. Паліїв накликає до консолідації національного табору для боротьби з розкладом, сельробівством, тощо. Ми не йдемо і не підемо на „національну консолідацію“ типу паліївщини, бо не віримо в хосенність „консолідації громадських типів в роді — штрайколомів. Не віримо в можливість спільної мови з п. Паліївом і його перемиськими помічниками і комбатантами. Натомість віримо, що консолідація того рода елементів є якраз найкращим підложем для розцвіту — сельробівщини.

— —

Пану Паліїву дозволені всі „схватки“, аби тільки противника „побити“. Все одно чиї „резолюції“ поміщує, аби тільки проти націоналістів і У. Г! В тому звязку українській читаючій громаді невідомо от що:

Так само, як ота перемиська протикацапська демонстрація була заініційована і переведена, так теж ганебно закінчилась. Після відомих перемиських арештів, підчас переслухань на поліції і в суді, слідував цілий ряд „всип“, яких рідко пошукати в історії політичної кримінальністики. Поминаючи очевидячки більшість арештованих студентів, які тримались гідно і які справді пішли на демонстрацію з ідейних мотивів, найшлись там також „герої“, які „страха ради“ сипали „во всю“; один одному говорив підчас конфронтацій просто у вічі „не бреши, що там тебе не було“, тощо. Виспівували навипередки все до найменших дрібниць, зізнавали по польськи, деякі поводились нище всякої гідности, а не як студенти, українці, горді політичні вязні. Два найбільші герої цеї „всипи“, це зноваж — таки — члени управи перемиської студентської „Молодої Громади“ і разом з тим чергові ініціятори віча звернутого проти У. Г., на котрім то вічу осуджено „провокаційну“ статтю У. Г. під загол: „Сваволя“ і загрожено редакції „вимушенням сатисфакції“.

„Резолюції“ отих то „молодців“ і вожаків віча поміщують потім „Новий Час“ і „Діло“ і тими то резолюціями пробують „нищити“ У. Г. і — націоналістів!..

В знаменитій, оказовій попросту управі згаданої „Молодої Громади“, з якої *фактично* вийшло оте протестуюче і вимушуюче сатисфакцію“ віче, є ще один пан, також варт кількох слів, в звязку з „кампанією“ паліївщини.

В Перемишлі їде від деякого часу капітальна жерня поміж польським ендецьким і санаційним студенством. На тім тлі прийшло недавно до гострих сутичок: раз бебеки викидали зі зборів ендецію, раз ендеція бебеків. Три перемиські польські брукові ґазетки повні цеї скандалістики. Отож бебеки, які провадять на перемиськім ґрунті „угодову“ студентську політику, щоби змайоризувати ендецію скликали „загально-академічне“ віче і запросили на його жидів і — Українців. Хочяк не хочеться вірити, дійсність є та, що найшлись такі українські студенти, що на це віче пішли. Їх мала бути як пише „Tygodnik Przemyski“ на тім вічу більша скількість, Ким були післані? З чиїм мандатом? Це очивидячки посів цеї „національної консолідації“ партії п. Паліїва, що разом зі санацією їздила підчас останніх громадських виборів по Перемишлі на автах, аґітуючи за спільною лістою до перемиської громадської управи. Зрештоюж хто був між тими перемиськими студентськими угодовцями, трудно довідатись, бо відважні мужі бояться признатись. Але з усьою певністю знаємо, що був там нпр. п. П. Божко, член управи „Молодої Громади“... Отой то санаційно-бебістичний п. Божко був на тімже осуджуючім вічу, що „протестувало“ проти „провокаційної“ статті У. Г. під загол.: Сваволя“. „Резолюції, за якими цей угодовий пан піддіймив руку разом зі штрайколомом Чубинським і іншими поліційними „героями“ поміщує п. Паліїв у своїй ґазеті і думає, що „бє“ ними У. Г. і націоналістів! Правда. Бє. І міцно бє! Але сам себе!...

„Новий Час“ і „Діло“ найшлись осьтак в чудовім товаристві. Знали чиї резолюції поміщують, знали кого своїм іменем ширмують. Можна ґратулювати! Ось вони, відомі методи паліївщини у боротьбі з противником! Хрунівство, безхарактерність і самоволя — ось елементи, яких „резолюціями“ паліївщина послуговується, ось ота лицарська „ясна шпада“, якою хочеться наскрізь пробити — „псевдореформаторів“.

Очевидячки, „Новий Час“ і „Діло“ знова не відповідять. Бо й справді: що скажуть?

На оборону і поміч арештованим націоналістам: Підгородецький *(Омекур — Франція)* — 182·10 фр. франків.

Дописи.

Станиславів. — Велике віче. Два роки Станиславів не бачив такого віча, аж заходом Гуртка Націоналістичної Молоді скликано дня 9. І. 1930., на год. 11. в салі „Сокола“ велике віче в справі політично-економічного положення українського народу. Вже від 10. год. наплилвали вічевики так, що по 11. год. саля була заповнена по береги присутніми (около 800), серед яких переважали робітники і селяне, за те інтеліґенції було обмаль. Віче отворив п. Ю. Гаванський, студ. прав. Вибрано президію з п. Др. Олесницьким на чолі. Відтак забрав слово ґенеральний референт, п. Ярослав Ясеницький, абсоль. прав., який, в півторагодинній промові, повній патосу і річевих арґументів та знання справи, — представив тяжке політично-економічне положення українського народу на Підкарпатті (Чехословаччина), в Румунії на Буковині і Бесарабії, що карається під румунським чоботом. Відтак, в ясних словах, змалював політично-економічне лихоліття укр. народу в Польщі, згадав про погубний вплив реґіоналізму, якого батьком є міністер Юзефскі, про чирак москвофілізму що бажає нас розложити в нутрі. Для противаги завізвав всіх до праці на всіх ділянках національного життя. Відтак перейшов бесідник до обговорення політично-економічного положення українського народу в Радянському Союзі. Представивши, в ясних і коретких словах, боротьбу укр. народу за волю і владу на укр. землях, згадав про большевицько-московсько-жидівську навалу, під ударом якої сконала укр. державність. Згадавши про відродження укр. народу по воєнній хуртовині, спинивсь бесідник над „українізацією“, вказав на її задні ціли, відтак коротко обговорив економічну політику большевиків, що з богатого укр. мужика чи робітника зробили дідів. Вкінці спинивсь над останніми переслідуваннями укр. інтеліґенції з пп. Єфремовим і Чехівським на чолі, які, по словам самого Бесідовського, є акцією для винищеня укр. національних діячів культури. Бесідник в сильних словах запротестував проти сего насильства і відчитав слідуючі резолюції: 1. присутні, зібрані на вічу дня 9. І. 1930, пятнують політичний і економічний режім, прпноровлюваний супроти укр. народу на всіх укр. землях. 2. Зокрема закладають рішучий протест проти нелюдських переслідувань Українства на Радянщині, які виконує московська влада. 3. Взивається Галичан-академиків, членів В. У. Н. зложити свої мандати на знак протесту проти червоного терору. 4. шлють привіт всім тим Українцям, що караються у вязницях та льохах Ґ. П. У. за вірність укр. національній ідеї. Резолюції принято рясними оплесками. На закінчення п. Ясеницький представив зріст національної визвольної ідеї в світі (Китай, Єгипет Індії), та візвав присутніх і всіх Українців до праці для кращого завтра Нації. По рефераті, який викликав підйом у зібраних, а вигуки зі сторони комуністів, присутніх на салі, — забрав слово п. Др. Олесницький. Відтак зачав говорити п. Баранецький, місцевий представник лівого напрямку, але вічевики не допустили його до голосу, почннаючи співати грімко „Не пора“. Після відспівання ще національного гимну „Ще не вмерла Україна“, представник влади віче розвязав. Вічевики спокійно розійшлись домів та понесли зі собою віру і завзяття в невмирущість Нації. — М.

С. Туркиське, повіт Сянік. — *Москвофільський ідіотизм і коляда на „Рідну Школу“.* — Як кожного року так і тим разом тутешня молодь колядувала на Святах на „Рудну Школу“. Та коли прийшли під помешкання о. Володимира Гукевича, цей — довідавшись, що млоді колядують на „Рідну Школу“, навіть до хати не впустив. — На Різво Хр. та сама молодь пішла з колядою до села Прилук. Що правда, прилуцькі селяне ще цего не балили, тому хлопці пішли колядувати лише до свідоміщих господарів. Колиж прийшли під помешкання о. Михайла Жубрида, цей запитав — на що колядують. Ми підповіли, що на „Рідну Школу“. Цей розсерджений відпросив і сказав, що на „Рідну Школу“ не дасть. — На Новий Рік один з Громадської Старшини удався до о. В. Гукевича, щоби він дозволив піти з тацою по церкві. Панотець відповів, що „не позволить політики в церкві управляти“. За теж вільно о. Гукевичові що неділі на проповідях управляти свою кацапську політику, називати парохіян дураками і Бог зна ще як. Не переводиться — як бачимо — москвофільська пошесть.

Учасник.

Памятайте про „Рідну Школу“!

НАУКА І РОЗВАГА

Додаток до „Українського Голосу“

Ч. 9/4. Перемишль, Неділя, 2. II. 1930.

РОПА.

Значіння земної ропи в світовім господарстві і світовій політиці.

Ґп. — Наші діди мало що знали про ропу; це було коптяче паливо, рід дьогтю для смаровання возів. Індіяне вживали її як средство для лікувань, малювались нею у воєнний час, деякі племена до природних нафтових джерел молились, тому, що вони легко загоряли і їх не спосіб було гасити. В 1857 р. винайдено нафтову лямпу; 3 роки пізніще німецький хемік *Лібіґ* запроєктував першу рафінерію для Баку, де браття *Нобель* хотіли в більшій скількости ропу добувати. В 1870 р. *Рокефелер* засновав славну нині на цілий світ Standard Oil Co. в Пенсильванії. Від цего часу ропа підбила в побіднім поході цілий світ. Нафта, смари, бензина, тяжкі олії до спалювання в моторах, всі ропні продукти взагалі — почали приносити підприємцям гори золота.

Найбільш пожаданим продуктом була з початку *нафта*. Смарові олії були чимсь підрядним, а завадливу бензину з початку взагалі виливали на землю, не находячи для неї примінення. Після цего, як винайдено експльозивний спосіб спалювання, ті відносини цілковито змінились. Як відомо, вживання бензини полягає на тім, що її відповідно розпалюється, змішується з воздухом і цей ґаз має велику вибухову силу. Відповідно пристосований є він джерелом сили в модерних моторах, отже автах, тзв. дізльових машинах, тощо. Від тепер тяжкі олії і бензина зробились найбільш пошукуваним продуктом. Розвиток примінювання бензини і ропних оліїв пішов так далеко, що нпр. підчас світової війни постачання бензини було неменш важне, що й достава муніції і їжі.

Ропа і її ріжні роди (т. зв. ропи дерівати, як нафта, бензина, бензоль, легкі і тяжкі пальні олії, смари, тощо) опановують нинішне століття так само, як в минулому століттю панував над світом чорний камяний вугіль. Вчора гнав світ свої машини вуглями і парою, нині бензиною, оліями і електрикою. Длятого теж ропа скоро перестала бути справою приватної господарки, але зробилась справою першорядного державного значіння, взагалі-ж. світово політичною проблємою. В завзятих боях і на конференціях найбільші потуги світа твердо змагаються за посідання ропних джерел. Так наприклад, ропа, якої богато знаходять на теренах середньої Азії була причиною потрясаючих політичних подій і революцій, які відбувалися і відбуваються на тих просторах. Жадна держава, жадна індустрія, жадне більше господарство, жадна нація, яка хоче бути самостійною не може обійтись без ропи. Цей примус був причиною, що обезбровені Німці, позбавлені кольоній і давних своїх ропних джерел, взялись на способи і зуміли вугіль, переміняти на плин так, що він віддає ті самі послуги що й ропа.

Ропу находимо у всіх частинах світа, особливож на всіх підгірях. Ропа це, — плинні углеводневі матерії; вони повстали з решток живих колись сотворінь, які накопичились перед міліонами літ на морських берегах і тут без допливу воздуха погнили. Хеміки доказали тваринне походження ропи в той спосіб, що переміняли трупи ріжних тварин — на ропу. Ропу видобувають зі землі двома способами: випомповуванням і черпанням. Часами одначе, ропа гнана з під землі ґазами, вибухає сама на верх, як фонтанна. Глибина верчення досягає місцями $2\frac{1}{2}$ кільометра, а число верчень по всім світі перейшло вже далеко поза 1 міліон місць.

(*дальші статті слідують*).

БАЗІЛЬ ЗАХАРОВ

таємний міліярдер Европи.

ад. „Коли *цей* чоловік одного дня помре, виявиться щось зовсім дивовижне: Форд, Рокефелер, Ротшільд й князь Вестмінстеру пізнають свою мізерність. Бо ані один з них не є такий богатий, такий безмежно, божевільно богатий, як сір Базіль Захаров“.

Так пише про цего таємного, майже незнаного, але проте найбогатшого чоловіка в Европі один французький публіцист. Не хочеться з початку вірити: в отій бідній, старій, сплюндрованій і виснаженій війною Европі мігби бути хтось богатійший як Форд або Рокефелер? А всежтаки!...

Не чули ще про його? Дивний це чоловік. Дивне його походження, його доля, його карієра, його поведінка. Все це заслонене тайною, фантастичне, неймовірне, і при всім тім — *правдиве*. Зручним репортерам вже богато дечого вдалось вияснити і вирвати з його скритого життя, зі сутінків тайни на світло.

Він мав родитись в Атенах. Одначе дійсного його походження ніхто авторітетно не знає. Грек він, Турок, Вірменин, Серб чи Болгарин? Коли мав 12 літ продавав в Царгороді шнурівки. Пробував найти заняття, був на кількох „посадах“, але не мав щастя. Одного дня найшов на вулиці пачку банкнотів — фунтів штерлінґів. Відніс на поліцію і чесно віддав, — дістав 10 фунтів знахідного. Пішов до дому гри і програв, до одного фунта. Його сусід при столику гри, заступник анґлійської фабрики зброї „Максім“, отак ні сіло ні пало, поскарживсь хлопцеві, що не може дістати контракту від турецького уряду на продажу анґлійської зброї. Захаров обіцяв йому допомогти і припадок хотів, що йому вдалось зробити турецькому міністрови війни якусь прислугу. За це Захаров випросив собі дозволу бути посередником між турецьким урядом а анґлійським аґентом „Максіма“. Це й сталось і молодий торговець шнурівками заробив на тім посередництві — *І міліон анґлійських фунтів баришів!*

Неймовірне? Ні! Правдиве! Що він зробив з цею велитенською сумою? Почав гуляти, він, кільканайцятьлітній хлопець? Знова ні! Пішов до якогось інституту, тут навчивсь найперше читати і писати. Вчивсь скажено, виявив велитенський сприт, понятливість, дар моментальної орієнтації в найскладніщих ситуаціях і — монструальну память. Після трьох літ покинув інтернат, бо більш як самі знали, професори не могли його навчити. Коли приїхав до Парижа знав тільки по турецьки, грецьки, анґлійськи і німецьки. Тут за 3 місяці опанував француське. Нині говорить і пише бездоганно 12 европ. мовами, а розуміє всі — без виїмку.

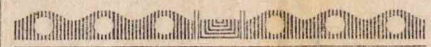
В Парижі запізнався з доньками своєї господині, якимись музикальними панянками. Це збудило його інтерес до музики. Почав вчитись на пяніно і був учнем великих майстрів. Нині він один з найбільших непрофесійних але й найменш знаних фортепянових віртуозів Европи. Завдяки його фінансовій і мистецькій музичній допомозі, в Монте Карльо поставлено одну з найкращих европейських опер. Але він не хотів збірати лаврів в ролі — знаного пяніста. Інтересувався найбільше — торгівлею зброєю.

Перебував стало в Льондоні. Торгував акціями фабрик зброї. З цего почалась його карієра і він до кінця залишивсь вірний своїй специяльности. Вже під кінець минулого століття, всі великі анґлійські фабрики зброї й муніції були його повною власністю, між іншими „Максім“. (Пізнійші Armstrong & Vickers). Він озброював державу за державою, заробляв підчас російсько-японської і підчас безконечних балканських воєн міліони і десятки міліонів фунтів. Кажуть, він фінансував і навіть був спричинником деяких балканських конфліктів.

Анґлійський король зробив його Льордом, хоча Захаров був француський підданий. Але великий час Базіля Захарова мав ще прийти. Йшла велика світова війна і з нею неймовірне запотребовання зброї. І коли Базіль Захаров заробляв перед тим десятки міліонів, то від тепер до його кас почали плисти сотні міліонів фунтів. Золото плило до цего чоловіка широкою рікою. Половина всіх збройних і муніційних фабрик світа була і є далі його власністю. Але цего було мало. Він почав торгувати нафтовими акціями і на них теж заробив в часі війни сотні міліонів. Але при всіх тих інтересах — він ніколи не виступав на публичний вид, завсігди ховався в тіни; лячна скромність, навіть стидливість є його знаменною ціхою.

Він оженивсь з 20-літною Дольорес Ф. одною еспанською княжною. Після трьох років він стратив свою дружину і попав в чорну мелянхолію. Жив більше року в повнім відокремленню. Але коли вернув між людей, його майно, без жадної інґеренції з його боку за цей час подвоїлось. Одна американська ґазета писала перед кількома роками, що викупно більшости акцій Французького Банку було найгіршим ґешефтом Захарова. Нині цей банк стабілізувався, француська валюта теж і у висліді це був найліпший ґешефт Захарова. Коли хтось купує нині бензину в Анґлії або Каїро, міняє банкнот у Франції, купує зелізничу карту приблизно в 50 державах світа, стріляє з гармати чи фльоберта — то на цьому заробляє передовсім Базіль Захаров. Гроші липнуть до його, неначе опилки зеліза до маґнету.

Нині він має 75 літ. Живе стало в Монте Карльо, нікуди одначе зі своїх пишних палат і городів не виходить. Не приймає нікого хіба кількох старих приятелів, що його просять чи просили о пораду, як Клємансо, Бріян, Льойд Джордж. Він глибоко заглядав поза куліси політики і фінансів. Богато знає. За богато. І тому добре, що мовчить. Він посвячується тепер виключно фортепянові, особливож композиціям Шопена. Його річи Захаров грає майстерно. Перед публікою не грає одначе ніколи. Не чоловік, а сива похила таємнича тінь чоловіка: *Базіль Захаров, найбогатійший і чи не найбільш могучий чоловік Европи!*

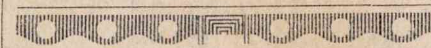

ЄВГЕН ІРЕНКО.

Дума про тополі.

В чистім полі
на роздоллі
дві тополі —
мов дві долі.
Гей первая висока та пишна тополя,
в сонцю злотому своє листя золотить,
в чистій ранній росі свої віти купає;
ген у небо аж пнеться
гуторить з вітрами,
ясним щастям радіє
недолі не знає.
Гей первая висока та пишна тополя —
[моя доля.

Ой другая та громом розбита тополя,
та у низі весь вік свій нещасен коротить,
сонця ясного в вічі собі не видає,
розторощена бурю,
згноблена вітрами,
із недоллю зжилася,
а щастя не знає.
Ой другая та громом розбита тополя —
[чиясь доля.

За українську нафту!

В момент найбільшої західньо-української економічної скрути, Українці нафтової заглибини перші кидають клич до нашого громадянства: *творім наш нафтовий промисл!* Вони перші відважились на велике діло: створили нафтову кооперативу „*Кипячка*“.

Задумане діло є справді дуже велике і важливе. Це не інтерес чисто „бориславський“, це інтерес цілої нації. Нафтова справа є одним з найважніщих чинників сучасного політичного життя і сучасної цівілізації взагалі. Посідання власних нафтових джерел рішає під сучасну пору про посідання самовистарчальної національної сили. В нафт. промислі ми не маємо чинно нічого. Ми прогаяли минулі добрі літа. Як що будемо байдужі — як були перше, то подібна доля стріне й сусідні наші громади, куди звільна посувається нафт. рух. Звідтам рівнож усунуть нас як усунули з Борислава. Життя і свідомість національного інтересу наказує нам засоби оборони. Тотеж обовязком кожного Українця є прийти нам з помочею!

Кооператива „*Кипячка*“ поставила собі за мету започаткувати

ОЛЕСЬ БАБІЙ.

МІЖ ДВА ВОГНІ.

Ліна — дочка бідного фабричного робітника, й сама вона робітниця. Праця та злидні є одиноким змістом її життя.

Зате, з тим більшою натугою Ліна сама пнеться „між пани“, як соняшник за сонцем, знаючи, що злидарі тому ненавидять панів, бо самі прагнуть бути панами. А вона хоче бути панею.

— Ах, як солодко наказувати другим, бачити, що всі тобі кланяються!

Ось яка Ліна.

Її називають „королевою передмістя“, вона перша в читальні, вона в хорах, вона навіть на концерті вірші деклямувала, в театрі раз ролю Марусі Богуславки грала, — про це навіть в ґазетах в новинках писали, — ну, і як-же-ж їй не бути гордою, не мріяти про панство, й кращу долю?

До неї хлопці липнуть, як до меду пчоли, але вона жадному робітникові серця не дає, — на пана чекає.

Чекала, шукала, — і найшла, діждалась: Прийшов до фабрики новий книговодчик Адась Домбровскі, молодий, багатий, а на дівчат такий ласий, як воробчик на пшеничне зерно. Як тільки побачив Ліну, то зараз і моргнув і по личку погладив і цукорка подарував. Наповнилось гордістю серце Ліни, що такий панич із нею жартує, а на инших робітниць і оком не кине.

А за тиждень Ліна ходила з паничем до кіна ріжні комедії оглядати; а як лиш погасало світло й на полотні показувались ріжні історії, то в сумерках, де сидів панич із Ліною діялись також ріжні любовні драми, яких ані в книжці не напишеш, ані в кіні на полотні не покажеш.

І Ліна була щаслива, як ніколи: бо хіба-ж це не щастя для бідної робітниці йти попід руку з паничем. вулицями так, щоб всі знайомі і товаришки робітниці із заздрости аж синіли, як хустка?

І молодий панич почав Ліну між панських дівчат водити, панських манер, звичаїв учити, польської мови підучати, — бо любив він її та хотів „вивести в люде“.

— Жалко, щоб така гарна дівчинка як ти Ліно, між Русинами красу змарнувала, „говорив її коханий Адась“ і Ліна ще більше кохала його за ті слова:

— Нарешті знайшовся хтось, хто оцінив мене, зрозумів! — думала вона — і відпливала на чужинецькій хвилі що раз дальше від рідніх берегів. Почала дівчина свою мову забувати, свою пісню нехтувати і робітниць оминати.

Зажурився старий батько, ледви не заплакав:

— Чи на те я тебе вчив свій бідний народ любити, а богачів чужинців ненавидіти? чуєш дочко! Щоб я того Адася, отого панича на очі не видів! Буком прожену!

Так дні минали за днями, як темні хмарки по небі перепливали...

Покращала доля бідної робітниці: книговодчик з фабрикантом, як брат з братом, то-ж Ліна більшу платню вже дістала, лекшу роботу обняла, бува, вона хоч і дома остається, то гроші дістане, ніхто не запримітить, що її на роботі немає.

В ту саму пору як Ліна з Адасем кохалася, мов голубів пара, тоді то у наших зелених карпатських горах підростав ще один герой нашого оповідання: Іван Гуцуляк.

Був він бідний собі хлопчина, що замість статків-маєтків мав 17 літ від роду, замість скарбів — мав, ясні очі і пишну вроду. Дівчат Іван ще не кохав, бо сміялись вони з нього:

— Тобі Іване до кохання ще завчасно. бо ще й вуса під носом не скільчилися.

Але серце Івана говорило щось іньше, як дівчата; якийсь таємний туск недавав леґіневі спокою, гонив його попід дівочі вікна, на вечерниці, де старше парубоцтво глузувало з нього, а часто проганяло з хати:

— Тобі, ще бра, треба петь літ вівці пасти, а потому вже за дівками зиркати. — Іван пас вівці, потішаючи себе:

— Най то я підросту, то всіх закасую. Го! го!

А ясними зоряними ночами, у колибі тісній, у полонині Іванові ввижалися дівочі очі, шовкові коси, які так у церквах пахнуть моцно у бабинци, і ті босі Ганусині ноги, котрими вона бродить по річенці, заганяючи гуси до дому.

Ой, тай ладна була Ганнуся, дуже ладна, така, як серна, що нераз виходить з поміж кущів на полонину, така як ланя, що на весну з оленями по горах брикає. А так до неї хлопці липнули як спрагнені женці до холодної керниці. Вечерами цілими ватагами заглядали леґіні в садку, чи не вийде файна Ганна на розмову, а батько Гані не одну ніченьку не доспав, чести своєї доні пильнуючи, рушницею парубків відганяючи, палицею не одного ґаздівського сина по хребті частуючи.

Тай Івасеві забаглось Ганусиної ласки; ой, забаглось так, як маленькому ягнати багнеться зеленої травички, коли по довгій зимі, на святого Юра, виходить стадо на полонину. Але Ганнуся дивилася згорда на Івана, жмурила свої сині очі і заглядала за старшими парубками, які вже могли повести її хоч зараз під вінок.

Тай заболіло молоде вівчарське серце, заболіло, а то

й розгорнути наш нафтовий промисл — творячи також в цей спосіб варстати праці для нашого робітника. Йде також про це, щоби обороняти перед всілякого рода спекулянтами нафтовими теренами, тих наших людий, яких ще дасться ратувати; а такі ще є по цілім Підкарпаттю. Треба знати, що Карпати й Підкарпаття — це один великий нафт. терен. Осягаючи цю мету кооператива „Кипячка“ ставить собі й другу важну мету, — вона скріпить стан посідання українського елементу, зробить його більш відважним і сміливим й в немалій мірі незалежним. Про дальші господарські й другі наслідки удачі кооперативи не приходиться навіть говорити, бо вони очевидні. — Про них зачинає вже говорити україножерна польська преса, (диви „Ill. Kurjer Codzienny“ з 1. I. 1930). Члени кооперативи будуть мати добру дівіденду й роботу. Діло це легке до виконання. Один уділ коштує 100 зол. в зол. або 173 зол. обігові і 10 зол. вписового. Колиб зложено 5000—6000 уділів то це булби великий капітал, яким „Кипячка“ моглаб сповнити поставлені завдання. Уділи збирає „Народний Банк“ в Бориславі. При сповнюванню оттаких буденних обовязків показується найкраще кілько є Українців в Польщі!! Бо не кожний є Українцем, хто каже що ним є — але тільки цей, хто ділом і твердою буденною працею засвідчує своє національне обличча!!

Дмитро Стефанів.

ТИ МАЄШ ВЕЛИЧЕЗНУ ЕНЕРҐІЮ — ВМІЙ ЇЇ ВЖИВАТИ!

Кд. —Такий заголовок дає своїй статті один відомий американець, професор психольоґії у місячнику „The American Magazine“. Він подає богато цікавих думок, якими в дечому ділимось з нашими Читачами. Цікаві тут особливо „10 заповідей енерґійної людини“, яких дотримування запевнює — на думку професора — сталий життєвий успіх. Цей професор висловлює переконання, що кожна без виїмку людина є наладована попросту величезними енерґіями, — а коли більшости людей життя „не вдається“, то винно тут людське невміння ці зложені в людині сили використати. Ось його „10 заповідей“:

1. Пізнай межі твоєї працездатности, межі тих осягів, на які ти здібний.

Богато вигідних людей кидає роботу вже при перших познаках змучення; їх стремління ніколи не є широкі. Мало людей знає міру своєї щоденної працездатности і нічо так людині не шкодить як недопрацьовання.

2. Бережись надмірних зусиль.

Часто не перестаємо працювати помимо наявного змучення. Особливож молодь часто зловживає явище, що після деякої „мертвої павзи“ змучення неначеб само уступає, подібно як у переголоднілих стихає голод. Перепрацьовання є неменш шкідливе що й недопрацьовання.

3. Перeривай працю короткими спочинками.

Робітник, що працює без коротких перерв, може виладувати денно 12½ тони руди. Робітник, що працює з правильно розложеними спочинками — виладує в коротшім часі 47 тон. Хвилі повного розпруження тіла і думки — приносять тисячі відсотків.

4. Управильни і розложи (стандоризуй) роботу, яку треба робити щодня.

Щодня миємось, одягаємось, чистимось, робимо богато механічних робіт. Їх можна так управильнити і „автоматизувати“, що вони забірають дуже мало часу і енерґії.

5. Кожне життя мусить бути проваджене до якоїсь точно означеної цілі.

Точне усталення наших життєвих цілей помагає нам виконувати дійсно лише це, що для їх осягнення потрібне. Тоді ми своїх сил не розгублюємо на побічні річи. Є мало людей які ясно бачать перед очима свою життєву ціль! Зробіть пробу і спишіть, які маєте життєві цілі. Зробите дивне відкриття! Ваші цілі є подумані на дуже коротку мету, а подавляюча маса людей взагалі над тим не думає і заскочена тим питанням не вміє своїх життєвих цілей назвати. Поставлення ясно означених цілей надає життю напрямну лінію, будить починовість і амбіцію, будить нові величезні енерґії.

6. Інтересуйся живо тим що ти робиш, над чим ти працюєш.

Нещасливі і слабі є ті люде які роблять щось з примусу, які не роблять роботи для неї і ради неї самої. Ті люде не використовують цеї енерґії яку будить любов до робленої справи, душевне привязання до неї. Заінтересовання власною роботою будить величезні сили, яких не знає маса людей, які вічно живуть в почуттю що працюють „в кераті“.

7. Зроби успіх твоєю привичкою.

Привичка до успіху чи до неуспіху має на людей величезний вплив. Віра в успіх родиться з попередніх успіхів. Програє завсігди той хто переконаний в неуспіх робленого діла. Успіх є рідко вислідом „щастя“ а завсігди починовости і сили волі.

8. Зосереджуй себе на цему, що є в даній хвилині найважніще.

Ніяка обставина не є така важна для успіху певної справи, як переведення в життя *продуманого і усталеного пляну*. Богато людей живе і працює безпляново. Не є добрий письменник той, що найперше пише і в тягу писання оформлює думку і плян але добрий письменник є той, хто сідає до писання з обдуманим пляном і думкою, що має писати. Уплянованнє певної справи дає змогу зосередитись на поодиноких його частинах і їх добре виконати не гублячи з очей цілости. Пляновість починів можна зробити своєю другою натурою, попросту привичкою, якої не можна викоріняти. Та привичка є підставовим джерелом успіху.

9. Не перевтомлюй твоєї волі зайвими спробами.

Не питай, не сумнівайся, не недовіряй собі занадто, не переробляй річей і рішень, але коли ти пляново працюєш, приймай рішення раз і переконай себе що они остаточні, що їх вже не можна змінити. Це дасть твоїй роботі міцні фундаменти. Коли ти свіжий, берись виконувати усе що є в даний момент найваще до зроблення, потім переходи до річей легчих.

10. Мусиш глибоко і поважно хотіти!

Це не вимагає пояснень, є цим воля до певного чину, є половиною, ні — *цілим успіхом!* Воля, це найбільша сила людини, але сила дуже часто звязана і закована. Хто волю має і над нею панує — цей може усе; для такого чоловіка не має перешкоди. Воля людей гори переносить.

Раз та добре!

Ревія в Станиславові.

Маланчин вечір на 2 частини Ю Шкрумеляка, Л. Лепкого і інших, в театрі ім. Тобілевича.

Старий Рік закінчено в українськім Станиславові дуже врочисто. Це вже лежить в традиції. Тим разом стару традицію сполучено з модерною ревією п. з. „Раз та добре“ з дуже богатою програмою.

Прольоґ виголосив *п. Блавацький* в якому зясував всі людські турботи. Опісля слідував „Музей“ з чарівними горшками, що не терпіли брехні й обривалися зі стіни, коли хто брехав. Властитель музею *п. Базилевич* впускав туди лише по парі в надії, що ніхто не буде брехати. Однак помилився, бо закохана пара брехала про щиру любов, політики брехали про свою працю для народу і т. д. В наслідок цього, весь запас горшків знищився. Гарно вдалася „Ролета“ (скеч) у виконанні пп. *Блавацької, Кривіцької й Совачевої* та панів *Базилевича й Паздрія*. Повна гумору була теж ґротеска „Гандзя утопилася“, в якій висміяно побутовщину.

Був теж традиційний „Празник“, на якому пп. радники грали з о. совітником в карти, а молодята гуторили про любов до... шніцлів, про перини і т. д. Ся будь що будь невинна розмова скінчилася заручинами. Не бракувало на ревії теж контрасту, а була ним безсумніву сумна гуцульська пісня, яку відспівав п. Базилевич. Крім того виконано знаменито ряд танців, як фокстрот (пп. Ленська, Угорська й п. Боровик), польку (п. Угорська й Нікітин), козак (Голіцинська й Нікітин), та чардаш (п. Блавацька й Голіцинська). Головною атракцією ревії були куплети у виконанні п. Кривіцької: „Як хто вміє присягать“ про любовні присягання ріжних людей (пр. редактора: „Мов статтю я тебе покохав, тільки боюся, щоб хто тебе не сконфіскував!) Як також у виконанні п. Нікітина „Ніс“. Конферансіонували пп. Блавацький (I. часть) й Нікітин (II. часть). Ревію повторено ще в суботу дня 18 і в неділю 19 ц. м. з повним успіхом.

Веячина.

Таємниці ластівчиного гнізда.

Моглоб декому видаватись, що у гнізді ластівки опріч ластівчиної родини ніхто більше не живе. Тимчасом люде, які зі всею докладністю прослідили таємниці ластівчиного гнізда кажуть, що у кожному гнізді живе побіч ластівок ціла маса чиншівників: блох, кліщів, хробаків, хрущиків, тощо. Одні з них живуть коштом господарів-ластівок себто кормляться їхньою кровію, інші пожирають знова тих, що випасаються на крові ластівок.

Цікаво проте, що роблять оті всі чиншівники тоді, коли ластівки відлетять у тепліщі краї?

Отож показується, що частина галапасів, на передодні відлету ластівок приміщується тихо і незамітно в пірю ластівок і в той спосіб відбуває безплатну подорож через далекі моря і краї, аж до тих місць де ластівки зимують. Інші знова чиншівники залишаються після відлету у гнізді і ведуть там злиденне життя аж до марта себто до часу поки ластівки не повернуть. В марті, перед прибуттям ластівок аж роїться від всякої комашні, яка радісно жде повороту господарів.

Чи є воздух в просторах поміж планетами?

Досі думали учені, що в просторах поміж планетами немає взагалі воздуха, що там існує цілковита порожнеча. Тимчасом учений Едінґтен доказує, що думка така є помилковою, що в міжпланетарних просторох є воздух, лише так дуже розріджений, що справді могло видаватись, будьтоби його там взагалі не було.

Чому небо є голубе?

Довший час думали люде і учені, що погідне небо має тому голубу краску, що сам воздух є голубий. Така думка була помилковою і тому ніяк не могли люде вияснити такого наприклад явища, чому небо при сході і заході сонця закрашується на ріжні краски, або чому на рівнику синява неба переходить майже у фіолетну краску, а під бігуном в зелену. Щойно під конець минулого століття ствердили учені, що синява неба це наслідок відповідного заломлювання лучів світла в дрібнесеньких частинках пороху, водної пари та кришталів леду, що гуляють у воздусі. Чим більше цих порошинок, пари чи кришалів леду у воздусі тим краска неба темніща і навпаки. Лучі соняшні, що падуть на землю прямо, слабше заломлюються, перебігають через полосу пороху і пари коротшою дорогою і через те теж синява неба на рівникові, у нас і на бігуні буває ріжна. І тому теж небо при сході і заході сонця є інше ніж в полудне, а з окрема при заході сонця через те, що у воздусі є більше порошинок і пари, небо грає богатшими і більш ріжноманітними красками ніж це є при сході.

Алькоголь як помічне средство при операціях.

Досі уживали лікарі хльороформу та етеру, щоби знечулити орґанізм підчас операцій. А оце недавно зробили два еспанські лікарі пробу встрикування алькоголю в жили хорих, що мусіли бути оперовані. Показалося, що алькоголь ще сильніще знечулює орґанізм ніж хльороформ чи етер, а при тому є менше шкідливий для орґанізму.

Непокірне і уперте число.

Якийсь учений-математик відкрив дуже непокірне і уперте число. Ось воно:

526 315 789 473 684 210

Складається воно з 18 цифр, що їх тут розділено навмисне на шість трицифрових ґруп. Цікаве це число тим, що ми можемо його ділити і множити через ріжні числа чи поодинокі цифрові величини, а воно мимо все залишає свій питомий вид. Попробуймо отже помножити це число через 2. З множення дістанемо слідуюче:

10 526 315 789 473 684 20

Бачимо, що пять ґруп лишилося незмінених, і що лише остання ґрупа, а саме 210 поділилася на дві двоцифрові ґрупи: 10 і 20, а з множення ми скористали лише одну одиноку цифру: 0.

Попробуймо тепер вимножити наше непокірне число через 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9. Дістанемо:

15	789	473	684	210	526	30
210	526	315	789	473	684	0
26	315	789	473	684	210	30
315	789	473	684	210	526	0
3	684	210	526	315	789	470
4	210	526	315	789	473	680
473	684	210	526	315	789	0

Бачимо, що поодинокі ґрупи цифр нашого упертого числа тримаються разом як репях кожуха, а зміни заходять лише на першому, або останньому місци.

Попробуймож помножити наше число наприклад через 39. Дістанемо:

20 526 315 789 473 684 190

Бачимо, що наше число зносить спокійно всякі тортури.

Попробуймо ще раз щастя і вимножім наше число наприклад через 317. Дістанемо

16 789 473 684 210 526 299 0

Бачимо, що нема іншої ради, як помиритись з упертим і непокірним нашим числом.

Смерть винахідника таємної гармати.

Телеґрами принесли оце недавно з Німеччини вістку про смерть Дреґера, винахідника величезної гармати, що уставлена була в часі світової війни 120 кільометрів від Парижа, обстрілюючи столицю Франції в часі між 23. березня і 16. жовтня 1918 р. Був час, коли винахідником цеї гармати уважалали усі не Дреґера, а іншого інжінера німецької фабрики Круппа, а саме Др. Розенберґа. Після підписання версальського диктату, Німеччина зобовязана була віддати усю тяжку артилерію Та не дивлячись на це, Німці не віддали тої тяжкої гармати, про яку мова, а яку звали Німці „груба Берта“. Колиж союзники (Антанта) стала реклямувати видачу „грубих Берг“, Німці сказали, що їх вони мали всего шість штук і всіх їх на прикінці війни знищили враз з плянами її будови і конструкції. Таким чином Антанті не удалося дістати в свої руки цеї таємничої „Берти“. Таєтнича вона ще й тому, що довгий час Французи думали, що ті стрільна, що їх „Берта“ посилала на Париж, — не походять від гармати, а що їх скидають невидимі німецькі літаки. Так думали довгий час не лише звичайні смертельники, але теж і союзницькі фахівці-інжінери. Були теж і такі, що думали і твердили, що Німці підкопалися підземними коридорами аж під сам Париж і що вони з цего коридора час від часу видобуваються на поверхню землі, постріляють на Париж і знова заховуються в підземельний коридор. Про цю таємну гармату ходило безліч сплетень. Скільки було справді у Німців отих „грубих Берт“ й досі ніхто не знає. Відомо лише, що нараз не стріляло їх більше аніж три. Як не старалися Французи зловити „живою чи мертвою“ хочби одну таку Берту, то їм не довелося побачити ані її самої ані навіть розбитих кусочків цеї таємної гармати.

Тип заїлого виборця.

Коли в свойому часі поставлено було Лінкольна на кандидатську листу на президента Зединених Держав півн. Америки, один з йобо заїлих ворогів, Василь Гадин, дав публично на одному аґітаційному вичу слово чести, що колиб Лінкольна вибрано зрезидентом, тоді його нога не стане більше на вулиці. Після вибору Лінкольна президентом — замкнувся Гадин в дома і дотримуючи слова просидів в добровільному замкненню 48 років, себто від року 1860 до 1908.

так моцно і сильно, як болить либонь у медведя серце, коли його поранити гострою кулею з бойківської рушниці.

Дожидав він, коли то у нього виростуть чорні вуси, і коли то він вже зможе парубочити та верховодити на музиках і весіллях. Зависним оком поглядав Іван на молодих жовнірів, що повертали з війни на відпустку, із задержаним віддихом слухав їх оповідань про Відень, Трієст, про далекі краї невідомі, куди мандрували вони на війні.

Гей, тай бажалося Івасеві також світами помандрувати, у бувальцях побувати, та поносити синій військовий мундір, вуланську шаблю, довгу блискучу; забаглось острогами побренькати, шапку „на бакір“ покласти.

— Як би я був уже вуланом, а то й ще капралем, тоді Ганусея напевно покохала-б мене, або ще краще, як Ганусея найшлась-би десь у світі, у місті великім!

Нераз Іван сяде під смерекою, мріє про те, як гарно було-б йому у військовому мундурі, а вівці за той час по лісах розбредуться, розгубляться і старший чабан, дід Панько, йому вуха за те поторгає.

І одного осіннього дня, коли тільки стадо овець повернулось з Іваном із полонин в село на зимівлю, то між народом скоїлось щось таке, що Івасеві дуже сподобалося, але чого він не розумів: у неділю біля церкви весь народ говорив тільки про Україну, леґіні збиралися на якусь нову війну, молодиці плакали, старі діди хитро хитали головами і їхні лиця сіяли якоюсь радістю, втіхою, дивною, незнаною, наче на Великдень, на Воскресення Христа.

— Що такого сталося? питав Іван дякового сина.

— Нова війна! Україна кличе нас боронити Львів!

І до самого вечора Іван чув у селі лиш одно дивне, миле слово: „Україна“.....

Іван думав, що це таке „Україна“ і не міг знайти відповіди, але відчував на дні душі, що Україна, то щось таке святе, як церков у селі, як хрест на роздоріжжу, як віра Христова, за яку і згинути варта, бо про ту Україну всі співанки співають, всі казки повідають, всі розмови старих дідів чабанів промовляють.

— Я що дня співав у полонинах пісні про козаків, про Україну, то тепер хочу сам козаком бути, за Україну битися!

Цілу нічку не спав, мріяв про те, як то він у козацькім убранню поверне в село на відпустку і як то Ганусея привітає його з радістю й любовю і як то він відфотоґрафується у військовій шапці, з шаблюкою при боці та пришле Ганусі свій образок.

Але коли вечером Іван стрінув Ганусю і сказав їй, що відходить на війну, просив щоби вона чекала на нього, аж верне з війни, то Ганусея тільки головкою покрутила, й усміхнулась:

— Не буду на тебе чекати, бо ще цеї зими віддаюся за війтового сина...

Тай пішла вона від нього, навіть руки не подала. Тому Іванкови ще дужче забажалось іти на війну, покинути село, забути Ганусю, знайти ще кращу в світі, щоби всі завидували йому в селі.

І пішов він з леґінями із гір на доли, бо ті доли манили його, кликали, обіцювали багато нового, гарного, доброго.

Коли Іван опинився в стрілецьких рядах, то покохав військо, як рідню маму, рухливе буйне вояцьке життя, воно подобалось йому безліч раз більше, як тихе, скучне, сіре життя пастуха на полонинах.

Не минуло й два тижні, як буйні вітри революційних подій розбудили в молодій душі Бойка нові, невідомі струни: любов до рідних військ, до рідного діла, привязанність до полку, до товаришів зброї. Півсвідомо він відчував, що діється щось велике, небуденне й що він має щастя бути співтворцем великого діла. Боровся з ворогом майже з релігійною набожністю, свої обовязки повнив так, мов-би справляв богослуження. На смерть і рани товаришів дивився спокійно, твердо по мужицьки, і всі що знали його були певні, що коли прийшлося-б йому згинути, то згинув-би спокійно, у святій вірі, що так треба, бо так хоче та Україна про яку пісні співають, а яку він уявляв собі, як добру сердечну матір... котру вороги хочуть вбити і він повинен навіть згинути в її обороні.

І в боротьбі, серед повені нових вражінь Іван забував навіть про Ганусю, про дівчвт і дбав тільки про те, щоби як найскорше здобути столицю.

По дорозі бачив Іван не одну красуню, ще гладшу і милійшу, як Ганусея, але хоч нераз Іван мав щирий і непохитний намір залицятись до дівчини на кватирі, то зараз треба було машерувати дальше.

Часто заступав йому дорогу до дівочої ласки, який пан десятник, чи вістун, ну а суперничати з такими рибами молодому рекрутови шкода й труду: Нічого не скористаєш, а сорому наберешся — бо на войні і до дівчини старшина має перший голос. Ось так то воно було!

Івась думав про дівчат що раз меньше, тільки одного вечора, коли йому доводилось стояти на сторожі на горах майже на передмістях Львова, то образ недалекого, сплячого, темного, трівожного міста знов збудив у нього давню тугу за коханням, — за дівчиною.

Стояв під вербою, оперся на кріс і вдивлявся в сірі обриси міських будівель, мріяв про те, як то його полк завтра здобуде це місто, як він спочиватиме там на теплих кватирах, і як то його покохає гарна, вродлива міщаночка... така в капелюшку і в панських черевичках, з перстенем на руці... (Продовження буде).

Що чувати в світі?

Гаґська конференція. Підписання всіми присутними акту закінчуючого конференцію в Газі, означає остаточне урегулювання наслідків минулої великої війни. Найбільше пошкодованими виїзджали з Гаґи делеґації держав т. званої Малої Антанти, а передовсім Чехи, Румуни і Югославяне. Як вже відомо нашим читачам, держави ці домагалися заплати воєнних відшкодовань від Мадярщини. Тимчасом Мадяре найшли собі вірних і міцних союзників в Італії та Анґлії, які завзято і до останка боронили Мадярів. Анґлійський делеґат Сновден пішов навіть так далеко, що дозволив собі заявити Др. Бенешові (чеському делеґатові, який саме перед Сновденом виголосив дуже горячу промову): (Сновден казав) „Булоби зовсім неморально і несправедливо відступати людям (Чехам, Румунам і Югославії) гроші, лише для того, що вони цего дуже крикливо домагаються. Мала Антанта видається мені тим чоловіком, що забрав другому два годинники і після цього хоче позичити ограбленому трохи грошей, щоби він міг собі викупити один зі забраних йому годинників". Усі делеґати конференції твердять, що такого політичного поличника, не дістала ще ніколи жадна держава! Очевидно, що Мала Антанта не найшла ніякого іншого виходу як лише сховати цю обиду до кишені. В слід за вим признано слушність усім домаганням Мадярщини, а делеґація Малої Антанти виїхала з Гаґи з предовгим носом і повною кишенею обид.

Конференція в Льондоні. Привітальне слово до делеґатів присутних ка цій конференції мав король Анґлії. Після привітального слова короля, забрав голос Мекдональд і він же офіційно відкрив конференцію. Зовсім несподівано заборонено прислуховуватись нарадам конференції, представникам місцевих і закордонних ґазет. Мабуть тому, що передбачують можливість гострих суперечок поміж поодинокими делеґаціями. На початку конференції йдуть балачки про те, на який час малаби бути заключена умова про морське зброєння (коли вона взагалі буде принята). Анґлія хотілаби, щоби умову було заключено на дуже короткий час. Америка і Франція знова обстоюють думку, що як має бути умова взагалі заключена, то вона повинна мати силу на довший час, принайменше на 10 років.

Большевики. Ми писали вже в попередніх числах про те, як то большевики самі себе обдурюють пишучи про „успіхи" пятилітки, про колективізацію сільських господарств та індустріялізацію міських осередків. В звязку з цим цікаво буде познайомити наших Читачів з тим, що говорять і пишуть про ці „успіхи" самі большевики та їхні ґазети: Дня 10. січня відбувся відчит якраз про ці справи в ленінградському совєті, що його виголосив член тогож совєту — Кіров. Він, між іншими, казав таке: „Соціялізація і колективізація сільського господарства не йде так гладко, якби це декому, хто довідується про це лише з ґазет, могло видаватись. Коли ми перейшли від пропаґанди соціялізму до будівництва коллективного сільського господарства, то ми стрінулися зі звірячим майже опором з боку села. Сільські кулаки почувши, що ми прикладаємо їм ніж до горла, взялися всіми засобами гальмувати соціялістичне будівництво. Кулак не лише сам безпосередно взявся за примінювання до наших партійців і урядовців терору, але став шукати собі скрізь політичних союзників в боротьбі з нами. Найшов він їх серед селян середняків, міських робітників, а навіть серед не зовсім свідомих і нерішених комуністів. Боротьба клясова розгорілася не лише по селах, але вона перенеслася і до міст. Крик кулаків підтримує велика частина міської інтеліґенції, священство, а навіть частина робітництва. Кулак зачинає йти в наступ на нас, а разом з тим зачинають проявляти все більшу активність наші клясові вороги по містах; вони відживають". — Не краще є по містах з тзв. індустріялізацією. На справу „успіхів" в тій ділянці кидає певне світло видана недавно відозва тзв. Центральної Професійної Ради С. С. С Р. У відозві цій читаємо між іншими: „Індустріялізація натрафляє на великі перешкоди з боку самого таки робітництва"... „Коли хочемо як слід виповнити принятий плян пятилітки, — то мусимо піднести значно продукцію совітського промислу"... „Мусимо уважати ворогами держави тих усіх робітників і ті усі робітничі орґанізації, які думають, що раціоналізація в ділянці промислу, збільшення видатности праці робітника і стремління до обниження коштів продукції, не дається погодити з інтересами робітничої кляси." — Большевицька ґазета „Комуніст", що виходить в Харкові, містить відомости про демонстрації робітників на фабриках Лібкнехта і Петровського в місті Дніпропетровську. Робітники масово кидають працю, в наслідок чого дирекції тих фабрик змушені були замкнути згадані фабрики на кілька днів кількома наворотами. „Комуніст" каже, що одною із причин згаданих демонстрацій є те, що на фабриках занадто часто змінюють інжінерів. Інжінерів фабричних ніколи довше не затримують на одному місці ніж один рік.

Китай. Перенаселення Китаю спричинюється до цего, що є там цілі величезні провінції, які голодують цілими місяцями. Оце недавно оголосив висланник спеціяльного допомогового комітету для несення помочі голодуючим Китайцям в провінції Шензі, — звіт в анґлійських ґазетах, в якому читаємо: „В провінції Шензі вимерло за останніх кілька місяців — 2 міліони людей. Дальших два або більше міліонів вимре з певністю до місяця червня, якщо не буде для них негайної більшої допомоги. Жахливі події в Шензі — це наслідок цілковитої відсутности збіжа на засів і цілковитої неможливости довезти його з інших провінцій, бо провінція ця не має вже від давна ніяких середників транспорту. Воли і коні, населення давно вже поїло, а вози вжило на опал. Зараз панують там страшні морози. Я привіз — каже згаданий висланник — хліб до одного села, щоби накормити 800 його мешканців. Вони не бачили через три місяці хліба, а коли побачили його на моїх возах — кинулися як вовки на вози, так, що мені довелося наказати нагаями відганяти голодних, щоби могти поділити привезений хліб. В провінції Шензі вже від 1907 року панує майже повний неурожай, а становище погіршувалося стало ще й через те, що ця провінція була весь час тереном домашніх воєн китайських отаманів. Треба знати, що якраз провінція Шензі була раньше шпихліром цілого Китаю. Не є виключене, що в дальших за нею провінціях, куди не можна ніяк дібратись, є ще гірше."

Німеччина. Президент Гінденбурґ приняв був перед кількома днями делеґацію самоурядних установ Східної Прусії. Те що сказав делеґації Президент Гінденбурґ та голова пруської ради міністрів, вказує ясно, що Німеччна рішена започаткувати в своїй східній політиці новий гострий протипольський курс з метою добитись ревізії східних границь Німеччини, послугуючись при цьому всіми засобами, якими розпоряджатиме німецька держава. З приводу приняття Гінденбурґом згаданої делеґації, пише націоналістичний щоденник „Der Tag" між іншими таке: „Це, що Президент Гінденбурґ сказав делеґації про таксваний польський коридор, викличе у Варшаві шал ненависти. Перед місяцем складала Варшава урочисті присяги, що сучасний стан польського посідання мусить лишитися непорушним. Надійшов однак тепер час, щоби ми зі свойого боку з такою самою рішучістю заявили цілому світові, що ніколи не зможемо погодитись з ганьбою розірвання наших земель від Данціґу аж до Катовиць і, що метою до якої стало будемо стреміти, буде уневажнення і перечеркнення безправного верзальського диктату. Слова президента хай будуть для цілого світа, поза межами Німеччини, символом, що так думає цілий німецький народ. Так само менш більше насвітлюють справу приняття делеґації Гінденбурґом, теж і інші німецькі ґазети.

Малий фейлетон.

СМИЧКА.

I.

(Українізована частушка на голос „ой яблочко").

Не взяли ні огнем,
Ні аґіткою, —
То візьмем, то добем
„Пятиліткою".

Не допік ні мороз,
Ні посуха вам, —
Доконає „колхоз":
Мруть і мухи там.

Лиш здіймайте під ряд
Дзвони мідниї:
Як наллять гармат,
То й амінь буде!

II.

(Українська шумка на голос „Коломия не помия")

Комісарів — на осику,
Чекістів на дуба!
Що ліс, що гай — то й отаман,
Що балки — то й згуба.

„Пролетправду" — на цигарки,
„Ілліча" в онучі,
Активіста — до криниці,
А сількора — з кручі!

Пятилітка? Треба дзвонів?
Здіймать, то й здіймати:
Не задзвонять по вас дзвони,
То ревнуть гармати!

К. КОСТЯНТИН.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ ТИЖНЯ.

Поміж Німеччиною і Румунією розпочались торговельні переговори. Румуни, які провадили відносно Німців ворожу імпортову політику, йдуть на уступки. Ті переговори є одним з відтинків завзятої боротьби поміж Французами і Німцями, за опановання балканських ринків.

* * *

В провінції Ґран Чако, в Південній Америці знова прийшло до конфлікту поміж Параґваєм і Болівією, які змагаються за посідання цеї провінції. Вона є богата на нафтові терени і в дійсности, боротьба за Ґран Чако ведеться поміж американським і анґлійським нафтовим капіталом.

* * *

Німецький уряд приняв і затвердив постанови другої репараційної конференції в Газі. Щоби бути правосильним, ті постанови мусять бути крім цего ратифіковані німецьким Райхстаґом.

* * *

В близьких днях почнеться в Німеччині (в Альтоні, біля Гамбурґа) процес проти атентатчиків на будинок німецького Райхстаґу, в літі минулого року.

* * *

Еспанські студенти, які поборюють диктатуру ґенерала Прімо де Рівера, — проголосили науковий штрайк. Всі еспанські високі школи замкнуті і знаходяться під охороною поліції.

* * *

Знатоки предбачують, що Льондонська конференція в справі морських розброєнь тріватиме довше як два місяці.

* * *

Православні афонські монахи внесли чергову скаргу до Ліґи Націй, звернуту проти грецького уряду, бо цей неправно сконфіскував велику частину посілостей афонської „монашої республіки". Афонські братчики заявляюшь в своїм меморіялі, що грецька політика виразно стремить до цего, щоби з Атосу усунути славянські елементи, отже українських, болгарських і московських монахів.

* * *

Польський уряд не дав дозволу на заповіджене скликання православного собору в Польщі. Заборону свою мотивує уряд тим, що при скликуванню цего собору знехтовано права світського представництва, а разом з тим скликуючі не взяли під увагу інтересів широких кругів православного населення.

* * *

У французькому парляменті завівся спір за це чи влада начального вожда армії та шефа ґенерального штабу має находитись в руках одної особи, чи має бути розділена. Думки в цій справі є в парляменті поділені. Балачки ці завелись з приводу іменовання ґенерала Вейґана начальником ґенерального штабу французької армії.

* * *

Французька монархістична ґазета „Action France" підняла останніми днями кампанію проти славнозвісного хабарництва французької преси. Згадана кампанія стоїть у звязку з приловленням кількох французьких ґазет, що вони брали хабарі від еспанського уряду.

Геть з большевизмом!

Українське Громадянство м. Калуша зібране за ініціятивою націоналістичної молоді дня 11. січня 1930 р. на довірочній нараді:

1. остро й рішуче протестує проти червоного терору на т. зв. „Радянській Україні", якого жертвою падуть найкращі сини України, сіль землі української; проти примінювання інквізиційних тортур супроти свідомих українських громадян, проти масових розстрілів і арештів.

2. всім своїм серцем співчуває українським героям зза того берега Збруча, що нехтуючи життям, виступили до боротьби з московськими зайдами. Їх радість є нашою радістю, їх біль і смуток є нашим болем і смутком.

3. прилучується до боротьби українського громадянства з радянофілами і радянофільством, як з прислужниками Москви, що під покровом комунізму ґанґренують український національний орґанізм та відвертаючи українські національні сили від боротьби зі справжніми ворогами України, звертають їх на бездоріжя.

4. взиває українську пресу і українських публіцистів строго пятнувати всякий найменший обяв радянофільства, що є для українських визвольних змагань найгіршою отрутою, а з окрема нищити безпощадно всі аванґарди радянофільства як „Нові Шляхи", „Раду", „Працю", „Сельроба", „Вікна" й. і. и. рептільки.

5. гордиться українською націоналістичною молодю у Львові, яка йдучи за голосом серця, чинно запротестувала проти руїницької роботи давньої і нової кацапщини.

6. вкінці твердо вірить, що змагання українських активних сил по цей і той бік Збруча не йдуть на марне і час Воскресення Української Держави — недалекий.

54 підписи.

Члени всіх українських установ в Корчині руст. зібрані 22. XII. 1929 року на анкеті, виносять рішучий протест проти червоного московського терору, проти арештувань і розстрілів наших братів на т. зв. „Радянській Україні". Недалекий це час, коли Україна скине ярмо неволі червоних московських катів.

Зібрані взивають західньо-українських академиків ВУАН, щоб склали ганьблячі, московською владою надані їм наукові мандати. Підписані підносять грімкий оклик: **Смерть катам України!**

(56 підписів).

Сходини всіх представників орґанізацій Тартакова (Читальня Просвіти Тартаків с., Чит. Просвіти Тартаковець, Кооператива, Захоронка, Союз Українок) відбуті 22. грудня м. р. при масовій співучасти свідомої національної молоді винесли слідуючі резолюції:

1. Протестують проти варварського переслідування своїх придніпрянських братів московсько-жидівськими окупантами України, проти замикання церков і увязнень церковних діячів, а з окрема проти масових арештувань української інтеліґенції, національних діячів і людей укр. науки.

2. Взивають всі свідоміщі села Ґалічини, всі просвітні і економічні установи до безпощадної боротьби з червоним москвофільством, до усування з поміж себе всіх прихвостнів і яничарів імперіялістичної, большевицької Москви, що на згубу власного Народу запродались на рабську службу московсько-жидівським катам України.

3) Взивають всі національні і наукові установи, всі провідні партії і їх пресові орґани до радикальної чистки із елементів, які пристають з большевицьким консулятом та співпрацюють в большевицьких ґазетах.

4. Студентству, як цвітові Нації і провідним його представникам, за його чин 21. листопада ц. р., як за започаткування нового, здорового, напряму нашої політики супроти ворогів України — ухвалюють найбільше узнання, повну солідарність з його виступами, заохоту і приречення повної моральної піддержки у всіх його акціях проти червоного і білого москвофільства.

Тартаків, 22 грудня 1929.

Українська Студентська Молодь Бережанщини рішуче протестує проти червоного терору, що вже більш 10 літ шаліє на Наддніпрянській Україні і особливож в останніх часах дійшов до небувалих розмірів. Цей терор є тільки послідовним продовженням політики єдиної неділимої царської Росії.

2. Пересилає своє співчуття та братерський привіт усім тим, що мучаться нині за українську національно-державну справу по цілім просторі СССР, у тих самих тюрмах у котрих ще за царської Росії мучились їх попередники — найкращі Сини українського народу.

3. Осуджує діяльність цеї частини псевдоукраїнської преси (Рада, Праця, Вікна, Сельроб, Наше Слово, Сила, Нові Шляхи ітп.), що пішли на службу нової московської імперії.

4. Солідаризується з виступом української студентської молоді у Львові, котра доказала, що вміє протестувати не лише словами але й ділом.

5. Пятнує ганебну роботу усіх радянофілів, а з окрема місцевих бережанських та рішає доложити всіх старань, щоби місцевих перевертнів і радянофілів усунути зі всіх українських товариств Бережанщини. — Підписи.

Українські Націоналісти Дрогобиччини, зібрані на анкеті в дні 28. грудня 1929 року в салі „Народнього Дому", ухвалюють слідуючі протестуючі протирадянскі резолюції:

1. Протестуємо проти політичного, економічного, культурного та релігійного гнету на Великій Україні та московсько-чекістського натиску на українське національно-державне відродження.

2. Протестуємо проти терору стосованого супроти визначних українських діячів та масового вивозу на Соловецькі острови.

3. Осуджуємо та нищити мемо зрадницьку роботу комуністів та радянофілів, як заушників займанщицьких властей.

4 Нищитимемо зрадницьку роботу національних розкладників-москвофілів, як заушників чужих займанщицьких властей.

96 підписів.

ХУЛІҐАНСТВО.

Дня 23. I. ц. р. якісь темні креатури напали на відомого перемиського громадянина, професора української ґімназії *Демчука Махайла*, коли цей пізним вечером вертав повз капітульну церкву до дому. Бандити поважно потурбували нападеного громадянина і користаючи з ослони ночі розбіглись. Цей нікчемний напад, який, як довідуємось, являється актом особистої пімсти, дехто намагається "пояснювати" мотивами... політичної натури. Отжеж черговий причинок до поширеного зрештоюж явища, де всяке, найбільш наявне хамство оправдується у нас... ідеольоґією. Названий випадок хуліґанства вимагає як найгострїщих засобів кари.

В вівторок дня 4. лютого 1930 р. в салі Народ. Дому, відбудеться заходом філії Т-ва „Просвіта“ в Перемишлі **Вечір пісні** з ріжноманітною програмою. Співає знаний вже в Перемишлі **хор Читальні „Просвіта“ у Війську.** Початок точно о год. 8-ій вечір. Прохається П. Т. Громадянство о численну участь.

Збіжева біржа.

(Ціни в золотих за 100 кільоґрамів, в місци де збіже ваґонується).

Пшениця дв1рська: 38·50—39·50; Пшениця селянська: 33.25—36.25 Жито: 24.75—25.75; Фасоля біла 70—85; Фасоля краса 50—55; Горох пів Vict: 30·50—35·50; Горох полевий: 23.75 26·75; Вика чорна: 26.75—27.75; вика шара: 24.00—25.00; Сіно солодке прасоване: 8.50—9.50; Солома прасована: 5—6 Гречка: 24·75—25.25; Лен: 67—69; Отруби житні: 12·00—12·50; Отруби пшеничні; 13·75—14·25; Каша гречана: 48.75—50.75; ячмінна: 37—38; Пенцак: 35—36; Просо: 27.25—28.25; Конюшина червона: 125—135; Мак синий: 130—140; Мак сивий; 90—100.

Новинки.

Два політичні процеси. Дня 10 січня ц. р. відбулася перед городським судом у Самборі карна розправа проти 25 учеників тамтешної ґіназії, обвинуваченних в приналежности до тайних товариств та видаванню і розширюванню нелеґального часопису „Шлях“. Розправа виказала безпідставність тверджень акту обвинувачення відносно підсудних, яких теж звільнено від згаданих замітів та обвинувачень. Розправа виявила між іншими, що арешти 25-ох учеників- Українців спричинені були доносами директора ґімназії Владислава Піскозуба. — Дня 21 січня ц. р. зачалася перед львівським судом присяглих розправа проти селян зі села Вербіжа повіт Сокаль, обвинувачених і запідозрених у приналежности до У.В.О. і вбивстві сільського паробка Филипа Грицiва. На лавці обвинучених сидять: Гриць Шимків, Гриць Покидко, Михайло Покидко, Гриць Огородник, Степан Покидко, Гриць Покидко (II) та Гілярій Покидко. Всі обвинученні — це молоді хлопці у віці від 21—25 років. Акт обвинувачення каже між іншими, що члени У.В.О. у Вербіжі мали купувати за ощаджені ними гроші зброю і чекати хвилі коли затрубить труба на поклик, як сиґнал до повстання проти Польщі. Тоді місцеве У.В.О. мало за завдання розброїти місцевий постерунок поліції і взяти участь в повстані. З окрема обвинуваченим Володимирові Покідко і Грицеві Шимківу закидає акт обвинувачення, що вони вимагали такої дисципліни від членів У.В.О. що „колиб треба вбити рідного батька, то батько мусівби бути вбитий, а за зраду таємниць У.В.О. грозили смертію. Обвинувачені до вини не почуваються і заявляють, що до жадних орґанізацій не належали.

За що то вже не ллється кров українського селянина? Захотілося комуністам зі „Сельробу“ святкувати „свято“ тзв. трьох „Л“ (Ленін, Лібкнехт, Люксенбурґ) і підюдили до цего селян з Любичі. Наслідок „свята“ був той, що затуманені і підюджені большевицькою голотою селяне попали під кулі польських жандармів і двох із них померло від ран. Ті самі Леніни, Лібкнехти, Люксенбурґи та їхні опришки висилають десятки тисяч наших селян на соловецьку катівню, а селяне в Любичі святкують свято в честь катів українського селянина! Українська селянська кров ллється від куль польських жандармів во славу московських комуністів і катів України. Доборолись ми до самого краю.

Комуніст, обманець і злодій — рідні брати. В Парижі судять брата відомого комісара большевицького Літвінова за те, що він підписав неправно вексель на 200 тисяч фунтів штерлінґів в імені большевицької торговельної місії у Берліні. Гроші ці сховав очевидно Літвінов до кишені. На тому процесі зізнавав як свідок, між іншими Беседовський. Зізнання його були одним великим обвинуваченням большевицького обманства і злодійства.

Знесенни кари смерти в Данії. Данськвй парлямент ухвалив новий кодекс карний, який не передбачує кари смерти.

Крокодилячий бенкет на озері Вікторія. Недавно трафилася катастрофа пароходу на озері Вікторія в середущій в Африці. Парохід перекинувся, а усі пасажери, що намагаючись ратувати життя стали плисти до берега, впали жертвою нападу стада крокодилів.

Король залізничим машиністом. На вінчання італійського престолонаслідника з дочкою бельґійського короля, що оце недавно відбулося в Римі, приїхав як весільний гість король Болгарії. Цікаво є що король Борис сам провадив машину того поїзду, яким приїхав, туди і назад.

Памятник для душегубця архикнязя Фердинанда. В Сараєві вибудував югославянський уряд памятник для Гавриїла Прінціпа, душегубця архикнязя Фердинанда.

Мексиканський посол в Москві збунтувався. Мексиканський уряд видав наказ свойому послові у Москві, щоби він заразже вертав до Мексику. Тимчасом посол так засмакував собі Москву, що збунтувався проти наказу свойого уряду і не хоче вибратись з Москви.

Відгумін нещасливої виправи ґенерала Нобіле на північний бігун. Італійський диктатор Мусоліні наказав проголосити друком і подати до загального відома висліди слідства в справі згаданої виправи.

Надіслане.

Загальний Збір членів Тва Українська Беседа відбудеться в понеділок дня 3. лютня 1930 о год. 19 ій (а за відсутністю кворума при всякій кількости в 19½ год.) у власній домівці.

Купуйте отсі книжки:

Дуб: Співаник. 60 пісень з нотами. 60 образків.	Ціна	3 зол.
Л. Бачинський: Правила доброго поведення, 120 ст. 60 обр.	„	3 „
Л. Бачинський: Спостереження (людей, звірят і др.) 48 ст., 40 обр.	„	1 „
Л. Б. і С. Дмоховський: Рік в садку і городі, господ. підручник.	„	1 „

Замовляти через Адм. „Укр. Голос“. Хто гроші висилає наперед, пересилка даром.

Хто купить на 6 зол. дістане даром одну книжку, хто купить всі отсі книжки, дістане 2 книжки даром, вартости 2 зол. — — — — — —

Видає і за редакцію відповідає Зенон Пеленський. З друкарні Кнолера і Сина в Перемишлі.